

Łódź - 15.09.2022

dr hab. Bartosz Hunger prof. ASP
Instytut Architektury Wnętrz
Wydział Sztuk Projektowych
Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Open Design

Wpływ powszechnej cyfryzacji na proces projektowania i wytwarzania. Projekt modułowego systemu organizacji przestrzeni.

promotor: dr hab. Piotr Szwiec, prof. UAP
promotor pomocniczy: dr hab. Mateusz Wróblewski, prof. UAP
autor: mgr Agnieszka Sikorska - Długaj

Sporządzona na zlecenie Rady Wydziału Architektury i Wzornictwa
Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu
W przewodzie doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki
projektowe

Zlecniodawca recenzji

Uczelnia: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Architektury i Wzornictwa.

Do zlecenia została dołączona dokumentacja złożona przez doktorantkę:

1. Wymagane w postępowaniu doktorskim, dokumenty i informacje. Całość materiału przekazana została również, w formie zapisu na nośniku CD
2. Dorobek artystyczny i projektowy w formie port folia podzielonego na dwa tomy
  - a. Portfolio 2007- 2012
  - b. Portfolio 2013 - 2021
3. Rozprawa doktorska – całość - 133 strony
4. Wykaz dorobku
5. Życiorys

Dane doktoranta

Agnieszka Sikorska - Długaj Urodziła się 12 lipca 1982 roku w Międzyrzeczu, w województwie lubuskim. W latach 1997-2002 uczęszczała do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Gorzowie Wlkp. W roku 2002 obroniła pracę dyplomową pt.: "Płaszczyzna + Linia - formy meblarskie", której promotorem był Leszek Jakubowski. W latach 2002-2007 studiowała na kierunku Architektura Wnętrz, na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. W roku 2007 obroniła pracę dyplomową pt.: "Przestrzeń, forma i czas. Identyfikacja przestrzeni Dworca kolejowego w Poznaniu", której promotorem był prof. Andrzej Wielgosz z Pracowni Interpretacji Przestrzeni. W roku 2005 rozpoczęła pracę w Pracowni Technik Komputerowych w Projektowaniu, na wydziale Architektury i Wzornictwa, Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Początkowo jako asystentka stażystka, a następnie wykładowca.

Pierwszą pracę jako projektant podjęła w 2004 roku w pracowni projektowania stoisk targowych „Elipsa Design”. W kolejnym roku odbyła praktyki zawodowe w pracowni projektowania wnętrz „Archimax”. W roku 2006 rozpoczęła pracę w pracowni architektury wnętrz Izabeli Rutnickiej „Zebra”, która zaowocowała długoletnią współpracą. W latach 2008-2010 prowadziłam własną działalność gospodarczą pod nazwą „D-Core” polegającą na projektowaniu wnętrz, stoisk targowych, mebli oraz tworzenie dokumentacji technicznych i wizualizacji. Równolegle od roku 2008 przez trzy kolejne lata pracowałam jako wykładowca rysunku zawodowego w Poznańskiej Szkole Projektowania Wnętrz „Even”. W roku 2011 została zatrudniona na stanowisko motion graphic w Wielkopolskiej Telewizji Kablowej „WTK” polegającą na projektowaniu grafiki i efektów 3d na potrzeby produkcji telewizyjnych i internetowych. Od stycznia 2012 jako wykładowca i niezależny projektant realizuję projekty stoisk targowych, wnętrz oraz elementów graficznych. W latach 2015-2016 działała (jako członek założyciel) w Stowarzyszeniu „Wspólna Przestrzeń”. Lokalnej organizacji mającej na celu poprawę jakości wspólnej przestrzeni w Dąbrowce.

W roku 2016 razem z mężem otworzyła przestrzeń coworkingową w Dąbrowce pod Poznaniem, działająca pod nazwą Parkova Coworking.

Dorobek twórczy, dydaktyczny i naukowy

Wszystkie informacje na temat swoich dokonań i działalności doktorantka zawarła w wydrukowanym Portfoliu podzielonym na dwa tomy zawierające dokonania kolejno z lat 2007 -2012 oraz 2013 - 2021 i oddzielnie dołączonym wykazie dorobku.

Przedstawiany do oceny dorobek twórczy to bardzo liczne (14 lat działalności) zestawienie prac projektowych, wśród których zdecydowanie dominują dwie grupy

- zaliczane do wystawiennictwa projekty stoisk targowych (63 pozycje) oraz
- projekty wnętrz, głównie mieszkalnych (23 pozycje) i użyteczności publicznej (12 pozycji)

uzupełnione projektami z zakresu wzornictwa, grafiki użytkowej (materiały promocyjne i informacyjne) oraz animacji przeznaczonych dla regionalnej telewizji.

Prezentowane realizacje i projekty stoisk targowych charakteryzuje duży profesjonalizm, który przekłada się na skuteczność przekazu informacji o wystawiających się firmach i ich ofercie. Od strony twórczej jest to trudne dla projektanta pole ze względu na liczne ograniczenia wynikające ze schematycznych uwarunkowań przestrzennych, narzucanych z góry przez inwestora rozwiązań estetycznych oraz zazwyczaj typowych systemów konstrukcyjnych. Nie jest łatwo odcisnąć własne piętno, nadać charakterystyczny autorski styl, a to się doktorantce w dużym stopniu udało. W większości przypadków próbuje kreować proste, ale efektowne rozwiązania systemowe, które poza czytelną organizacją przestrzeni, służą przede wszystkim ekspozycji elementów graficznych.

Podobną prostotą i czytelnością funkcjonalną charakteryzują się liczne projekty wnętrz mieszkalnych. Tu również można zaobserwować pewien indywidualny styl w powtarzalności szeregu rozwiązań (co niekoniecznie, w przypadku potrzeby silnego personalizowania takich miejsc, możemy uznawać za zaletę). Najciekawiej prezentują się wnętrza użyteczności publicznej, które przy jednoczesnym zaznaczeniu własnego stylu charakteryzuje największa różnorodność rozwiązań i środków, indywidualnie sformatowanych do konkretnej funkcji przeznaczenia.

Osobną sferą działalności twórczej, ale bardzo istotną ze względu na jej bezpośredni styk z pracą dokorską, są projekty wzornicze systemowych mebli. Projekty bardzo proste zarówno od strony estetycznej jak i materiałowo – konstrukcyjnej, ale o dużych walorach funkcjonalnych, pozwalających przy użyciu niewielu elementów powtarzalnych na wiele różnych kombinacji. Łatwość montażu, tani i dostępny materiał oraz możliwość modyfikacji wyjściowego wzory idealnie wpisuje je w rozwijaną dalej przez autorkę ideę opendizajnu.

Zawarte w dokumentacji projekty graficzne w postaci materiałów promocyjnych i elementów kampanii społecznych potwierdzają jakość warsztatu twórczego doktorantki jej pełen profesjonalizm poparty dużym doświadczeniem oraz umiejętność skutecznego poruszania się na wielu projektowych obszarach.

Porównywalne z projektowymi Pani mgr Agnieszka Sikorska – Długaj ma również doświadczenia dydaktyczne pracując od roku 2005 ze studentami w Pracowni Technik Komputerowych w Projektowaniu. Opracowywane tematy o wysokim stopniu trudności, są zróżnicowane i dobrze skonfigurowane w stosunku do treści programowych. Świadczą o tym prezentowane w dokumentacji prace. Ich poziom, chociaż zróżnicowany, uśredniając oceniam jako ponadprzeciętny i godny zaprezentowania. Stanowią dowód wysokich umiejętności dydaktycznych. Nie bez znaczenia w osiąganiu zadawałających na tym polu rezultatów jest fakt, że doktorantka uczy tego, czym się, na co dzień od wielu lat zawodowo zajmuje. Dodatkowym tego potwierdzeniem jest napisany wspólnie z Agnieszką Meller-Kawą podręcznik do obsługi programu Cinema 4D.

Spoza uczelnianej działalności warto zauważyć inicjatywy społeczne związane z organizacją i prowadzeniem przestrzeni coworkingowej *Parkova* w Dąbrowce.

Ocena rozprawy doktorskiej

Praca doktorska pt. „Open Design. Wpływ powszechnej cyfryzacji na proces projektowania i wytwarzania. Projekt modułowego systemu organizacji przestrzeni.” to 133 stronicowy, ilustrowany zdjęciami i rysunkami (37 pozycji) tom opracowany na podstawie wielu źródeł. Składa się z wstępu oraz zasadniczej treści podzielonej na 6 rozdziałów:

- Praca badawcza
- Analiza
- Poszukiwania
- Inspiracje
- Proces
- Projekt

Całość zakończona jest podsumowaniem zawierającym - wnioski i efekty oraz uzupełniona o bibliografię, wykaz ilustracji i 5 załączników.

Sposób podziału na rozdziały i przyjęte dla nich tytuły można uznać za nietypowe dla pracy naukowej za to charakterystyczne i logiczne dla procesu projektowego, który dla autorki jest środowiskiem naturalnym. Mimo lekko chaotycznej konstrukcji całości w pierwszych czterech rozdziałach jesteśmy bardzo sprawnie, a przede wszystkim ciekawie prowadzeni przez postawiony problem. Problem trudny do jednoznacznego zdefiniowania co doktorantka pisząc „...*Starłam się nie definiować jednoznacznie, czym open design jest lub czym zdecydowanie nie jest. Nikt tak na prawdę tego jeszcze nie określił, a samo zjawisko dopiero się kształtuje. Dlatego jestem daleka od stawiania w tym miejscu kropki i tworzenia definicji.*” sama słusznie stwierdza. Porusza problem niezwykle aktualny, w mojej ocenie w bardzo wczesnej fazie rozwoju, który może w niebagatelny sposób wpłynąć

na przyszłe zmiany wielu procesów i zjawisk, nie tylko tych związanych ze środowiskiem projektantów i ich odbiorców. Koncentruje się przede wszystkim na problemie praw autorskich w warunkach powszechnej cyfryzacji, otwartej na przyszłe zmiany idei projektowej dopuszczającej ingerencję w końcowy produkt ich użytkowników oraz na samym procesie twórczym będącym kompilacją pomysłów i pracy wielu osób o różnych umiejętnościach i kompetencjach. Słuszne, ciekawe a czasami nawet odkrywczе wnioski formułuje w odniesieniu do wielu bardzo trafnie dobranych źródeł powołując się na uznane w tej materii autorytety. Praca zawiera bardzo dużo cytatów. Uważam, że jest ich zbyt wiele, czasami są dobrane przypadkowo, a znaczne fragmenty tekstu mają charakter komentarzu do nich. Przyznaję, że częściej miałem ochotę wchodzić z nimi w polemikę niż wnioskami autorki.

Czytając tę część pracy zrodziła się we mnie refleksja, że idea opendizajnu jest mi dość bliska, jak zresztą podejrzewam wielu czynnie praktykującym architektom. Prawa autorskie choć funkcjonują w porządku prawnym, w praktyce są bardzo otwarte, a rzadkie na tym polu konflikty praktycznie nie trafiają do sądu. Powielamy bez problemów i konsekwencji rozwiązania kolegów od tysiącleci. Zjawisko polegające na tym, że ktoś a najlepiej wielu, zastosuje wykreowane przez nas rozwiązania traktujemy zazwyczaj za dowód uznania i potwierdzenie jakości naszej pracy a przez to pozycji w środowisku. Prawie każdy projekt jest efektem pracy zespołowej różnych specjalistów, a ukończona realizacja poddawana dalszym procesom twórczym, w którym biorą udział użytkownicy często przy pomocy innych projektantów.

Dwa ostatnie rozdziały dotyczą pracy projektowej i procesu jej powstawania. Przedstawiony projekt jest praktycznym dowodem wszystkich zawartych wcześniej tez, potwierdzeniem specjalistycznej wiedzy i profesjonalnych umiejętności w podjętym temacie. Szczerze i przejrzyście opisane etapy dochodzenia do finalnego produktu pokazują jak wiele problemów kryje się za z pozoru prostym rozwiązaniem. SYSTEM_AN (taka trochę IKEA 2.0 już nie tylko sam składasz, ale również sam wytwarzasz według zrozumiałej instrukcji) zaprojektowany z wykorzystaniem narzędzi komputerowego wspomaganie projektowania oraz zrealizowany w oparciu o narzędzia sterowane komputerowo w wytwarzaniu niskonakładowym dzieli od wdrożenia jedynie decyzją autorki o udostępnieniu go on-line. Trudno nie uznać, że jest to rezultat powszechnej cyfryzacji w procesie projektowania i wytwarzania, co jest podstawową tezą pracy.

Konkluzja

Pani Agnieszka Sikorska – Długaj to profesjonalna projektantka utalentowana i doświadczona, a przede wszystkim doskonale zorientowana w podjętym temacie. Temacie bardzo aktualnym, mało zbadanym i prawdopodobnie we wczesnej fazie swojego rozwoju. Zaprezentowana przez nią wiedza i rozwiązania mogą być bardzo przydatne młodym, chociaż nie tylko młodym, projektantom wchodzących w tworzące się współcześnie zupełnie nowe realia zawodowe.

Pozytywnie oceniając rozprawę doktorską oraz efekty działalności artystyczno-projektowej doktorantki w odniesieniu do wymagań art. Ustawy z dn. 14.03.2003r. (dz. U. z 2003 r., nr 65, poz. 595, Dz. U. 2005 r. nr 164, poz. 1365, Dz. U. z 2011 r. nr 84 poz. 455) uprzejmie informuję Szanowną Radę Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, o wysoce istotnej, w moim przekonaniu, wartości pracy doktorskiej Pani mgr Agnieszka Sikorska – Długaj oraz, że przedłożona, recenzowana przeze mnie praca spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim przewidziane w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki”. Popieram też wniosek o nadanie Pani mgr Agnieszce Sikorskiej – Długaj stopnia naukowego doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki projektowe.

Bartosz Hunger

